

Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Integritetsskydd i arbetslivet, SOU 2009:44

Arbetsgivarverket yttrar sig över betänkandet.

Sammanfattning

Arbetsgivarverket avstyrker förslaget med undantag för förslaget om medicinska undersökningar.

Arbetsgivarverket ser inte något behov av en reglering. Arbetsgivarverkets erfarenhet är att dessa frågor löses mellan parterna och ofta även i samförstånd med arbetstagarna utifrån omständigheterna i varje enskilt fall. Ett sådant lösningsinriktat förhållningssätt riskerar att omintetgöras om frågorna regleras i lag. I vart fall bör lagen i sin helhet vara dispositiv på lokal nivå, särskilt mot bakgrund av att begrepp som "godtagbart" och "berättigat ändamål" flitigt förekommer i lagförslaget och lämnar stort utrymme för tolkning som bäst låter sig göras på lokal nivå utifrån lokala förutsättningar.

Arbetsgivarverket menar emellertid att förslaget om medicinska undersökningar är väl avvägt och fyller de statliga myndigheternas behov av att i vissa särskilda fall, utifrån i lagen angivna förutsättningar, begära att en arbetstagare ska genomgå en medicinsk undersökning eller delge arbetsgivaren resultatet av en sådan.

Datainspektionen

Arbetsgivarverket anser inte att Datainspektionen ska ha möjlighet att yttra sig över innehållet i kollektivavtal som reglerar behandling av personuppgifter. Förslaget är inte i linje med den svenska modellen. Arbetsgivarverket menar att arbetsmarknadens parter, på sedvanligt sätt även i dessa frågor, ska säkerställa att avtalsinnehållet överensstämmer med gällande lag.

Registerutdrag

Ett anställningsförhållande bygger på ett ömsesidigt förtroende. Arbetsgivarens möjligheter att inhämta för verksamheten relevant information om en arbetssökande ska inte underskattas och bör därför inte begränsas. Arbetsgivarverket anser inte att utredaren insett behovet av att för vissa befattningar begära ett registerutdrag även då lagstöd saknas. Lagstiftaren kan omöjligt förutse alla de situationer då ett registerutdrag i samband med rekrytering

kan vara berättigat. Därför anser Arbetsgivarverket att arbetsgivaren ska ges möjlighet att göra en intresseavvägning av om ett registerutdrag behövs som underlag vid rekrytering till särskilt känsliga befattningar. I vart fall bör parterna ges möjlighet att komma överens i kollektivavtal om för vilka befattningar en begäran om registerutdrag kan vara berättigad.

Personuppgiftslagen

Personuppgiftslagen gäller även för arbetsgivare och arbetstagare i ett anställningsförhållande eller i en anställningssituation. Samtidigt föreslås särskilda, och strängare, regler för behandling av personuppgifter när arbetsgivarens syfte är att övervaka och kontrollera arbetstagare. Svårigheter i gränsdragningen mellan dessa två regelverk kommer att innebära problem i den praktiska tillämpningen. Man kan även befara att ett alltför komplicerat regelverk kan motverka syftet med lagen, att skydda arbetstagarnas integritet. Förslaget innebär även svårigheter i avgränsningen mellan vilka sanktioner, rättegångs- och preskriptionsregler som kan bli aktuella.

Arbetsgivarverket anser att personuppgiftslagen väl täcker arbetstagarnas behov av skydd. Den så kallade missbruksregeln bör gälla liksom möjligheten till samtycke. Att i lagtext reglera vad som gäller för ändamålsglidning har Arbetsgivarverket i och för sig inga invändningar emot.

Medicinska undersökningar

Som ovan angetts så välkomnar Arbetsgivarverket den föreslagna regeln om medicinska undersökningar. De statliga arbetsgivarna har samma behov som de privata arbetsgivarna av att, utifrån verksamhetsskäl, kunna kräva hälsoundersökningar och drogtester av de anställda. Förslaget löser därför ett mycket angeläget behov.

Arbetsgivarverket kan dock konstatera att genom att undanta alkohol så kvarstår frågan om test med hjälp av alkohol är att betrakta som kroppsligt ingrepp enligt Regeringsformen. Det hade varit önskvärt om utredningen tagit ställning i denna fråga. Arbetsgivarverket anser att test med alkohol och även alkoskåp bör vara en tillåten metod även för statliga arbetsgivare och hoppas att detta beaktas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Arbetsgivarverket vill dock poängtera vikten av att det lokala arbete avseende medicinska undersökningar och drogtester som bedrivs på arbetsmarknaden alltjämt ska kunna fortgå utan krav på centrala kollektivavtal.

Integritetskränkande övervakning och kontroll i övrigt

Det är framförallt den föreslagna regeln om integritetskränkande övervakning och kontroll i övrigt som Arbetsgivarverket ställer sig negativt till. Även om utredningen föreslår att det endast ska vara fråga om kvalificerade fall av övervaknings- och kontrollåtgärder hänvisar Arbetsgivarverket alltjämt till den

skrivelse, daterad den 12 juni 2008, som även undertecknats av Sveriges Kommuner och Landsting och Svenskt Näringsliv.

Förslaget om övervakning och kontroll i övrigt kommer att medföra tvister om beslut fattade med stöd av arbetsledningsrätten. Tvisterna kommer att kräva omfattande förhandlingsarbete och insatser i domstol där bevisning ska föras i fyra led:

- påtaglig påverkan,
- berättigat ändamål,
- godtagbart ingrepp och
- motiverat ändamål.

Den troliga utveckling en reglering på detta område kommer att innebära ska vägas mot behovet av lagstiftning. Arbetsgivarverket anser inte att det föreligger något missförhållande på arbetsmarknaden i det här avseendet som behöver regleras. Som anförts inledningsvis talar erfarenheterna för att dessa frågor löses mellan parterna från fall till fall.

Rättegång

Arbetsgivarverket konstaterar att personuppgiftsbehandling som rör arbetssökande inte kommer att hanteras enligt lagen om rättegång i arbetstvister. För statens del innebär detta att Arbetsgivarverket inte har behörighet att företräda myndigheterna i dessa tvister, med mindre än att det sker en följdändring i kollektivavtalsförordningen.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Göran Ekström. I den slutliga handläggningen deltog även enhetschef Elisabeth Sundén Ingeström, arbetsrättsjuristerna Pernilla Lundblad och Hedda Mann, den senare som föredragande.

Göran Ekström

Hedda Mann